

WETSKENNIS

Vogels en de Vogelwet

Door Andri Binsbergen

Ons land heeft een goede reputatie op het gebied van de vogelbescherming. De Nederlandse wetgeving is bijzonder streng en weinig vogels zijn niet beschermd. We gaan zelfs zo ver dat we „alle vogels welke behoren tot een der in Europa in het wild levende soorten” (aldus de Vogelwet 1936) beschermen.

Een goede bescherming. In theorie althans, want aan de praktijk mankeert nog wel iets. Er wordt hier in Nederland veelvuldig tegen de wet gezondigd door vogelvangst, het klandestien opzetten van beschermde vogels, het doden van stootvogels, het houden van allerlei vogels die men niet mag hebben enz. De invoer van kooivogels uit België, waar de vangst op vergunning nog wordt toegestaan, maar handel en uitvoer verboden zijn, is omvangrijk. Er valt een stijgende belangstelling waar te nemen voor stootvogels en uilen als „huisdier” en er worden nogal wat jongen van deze soorten uit de nesten geroofd. Er worden ook nog altijd eieren verzameld. Voor andere landen is het trouwens onbegrijpelijk dat wij Nederlanders het rapen van kievitseieren toestaan. Enfin, er valt aan ons eigen straatje nog heel wat te vegen.

De Vogelwet 1936

Een deel van de overtredingen van de Vogelwet 1936 komt voort uit gebrek aan kennis van de bepalingen. Ook bij vele vogelbeschermers is onvoldoende bekend welke vogels beschermd zijn en wat de bescherming inhoudt. Ik wil daarom eens enkele van de belangrijkste bepalingen van de Vogelwet 1936 de revue laten passeren. Er zullen wel wat vragen onbeantwoord blijven, want het is niet mijn bedoeling de hele Vogelwet te behandelen. Ik neem overigens ook aan dat mijn stukje vragen opwerpt. Voor het beantwoorden van deze vragen verschijnt vanaf het volgende nummer een „vragenrubriek” in het Vogeljaar.

Welke vogels zijn beschermd?

Artikel 1, 2e lid, van de Vogelwet 1936 zegt dat „beschermde vogels” zijn: „alle vogels, welke behoren tot een der in Europa in het wild levende soorten, met uitzondering van de tamme duivenrassen, de tamme knobbelzwanen en de in artikel 2 van de Jachtwet genoemde vogels.” Een blauwe rotslijster, die nog nooit in Nederland is waargenomen, geniet dus als Zuid-europese broedvogel bescherming in ons land. Geografische vormen of ondersoorten van soorten welke tot de Europese avifauna behoren, zoals bijv. de Japanse vorm van de goudvink (*Pyrrhula pyrrhula griseiventris*), zijn in Nederland eveneens beschermd. Zij behoren immers ook tot een in Europa in het wild levende soort. Kruisingen van beschermde vogels onderling of van beschermde vogels met bijv. kanaries zijn niet beschermd, omdat deze vogels niet tot één der in Europa in het wild levende soorten behoren.

Tamme duiverassen zijn uitgezonderd, omdat de postduif en vele sierduiverassen gedomesticeerde vormen van de rotsduif (een beschermde soort) zijn. Knobbelzwanen worden vanouds veel tam gehouden, zodat de tamme knobbelzwanen zijn uitgezonderd.

Jachtwet

Uitgezonderd van bescherming bij de Vogelwet zijn ook de in de Jachtwet genoemde vogels. Dat zijn: fazanten, korhoenders, patrijzen, houtsnippen (klein wild); alle soorten ganzen, eenden en de goudplevier, alsmede poel-snippen, watersnippen, bokjes en meerkoeten (waterwild); houtduiven, zwarte kraaien, bonte kraaien, roeken, kauwen, Vlaamse gaaien en eksters (overig wild).

Het feit dat een vogelsoort onder de Jachtwet valt wil nog niet zeggen, dat hij volledig onbeschermd is. Als er geen jacht op geopend is geniet hij een zekere mate van bescherming, hoewel deze niet zo grondig is als die welke de Vogelwet 1936 aan „zijn” vogels biedt.

Onbeschermd vogels

Een aantal soorten kan op grond van artikel 2 van de Vogelwet „in het belang van den vogelstand of ter voorkoming van schade aan land-, tuin of boschbouw, aan de jacht, of aan de visscherij” voor bepaalde of onbepaalde tijd, voor het hele land of een deel ervan, buiten bescherming worden geplaatst. Voor onbepaalde tijd is alleen de huismus onbeschermd verklaard. Verder zijn voor 1971 en 1972 onbeschermd verklaard: de grote mantelmeeuw en de spreeuw gedurende het gehele jaar en de kok- en zilvermeeuw gedurende de periode buiten de broedtijd (d.i. buiten 15 april- 15 juli). Het vangen of doden van deze vogels is niet toegestaan met een van de z.g. verboden vangmiddelen (strikken, vallen, klemmen, beugels, kunstlicht, lijm, kanongeweren, vangkooien, netten, giftige of verdovende middelen en geblinde of verminkte lokvogels — zie art. 14 van het Vogelbesluit 1937). Voor het schieten van de onbeschermd vogels is een Vogelvergunning vereist, tenzij men een jachtakte bezit.

Wat is verboden?

De Vogelwet 1936 beschermt de vogels van de wieg tot het graf. Je zou kunnen zeggen: je mag er alleen maar naar kijken, maar aankomen niet. De verboden handelingen zijn: doden, pogen te doden, vangen, pogen te vangen, door giften of beloften aanmoedigen of belonen van het doden of vangen, onder zich hebben, te koop vragen, kopen, te koop aanbieden, verkopen, afleveren, vervoeren, ten vervoer aanbieden, invoeren, uitvoeren, doorvoeren, houden van en deelnemen aan zangwedstrijden of andere wedstrijden met beschermde vogels, zoeken, uithalen of rapen van eieren of verstoren van nesten, door giften of beloften aanmoedigen of belonen daarvan, pogen eieren te rapen of uit te halen en nesten te verstoren, onder zich hebben van eieren of nesten, alsmede te koop vragen, kopen, te koop aanbieden, verkopen, afleveren, vervoeren, ten vervoer aanbieden, invoeren, doorvoeren en uitvoeren van eieren en nesten.

Voor zover toepasselijk gelden deze verboden ook voor „lichamen van dode

vogels, al dan niet geprepareerd, en huiden en delen van huiden van vogels, al dan niet geprepareerd" en voor „ledige schalen van eieren, waaruit de inhoud verwijderd is door een of meer geringe openingen", uitgeblazen eieren dus.

Uitzonderingen

Er zijn enkele uitzonderingen. Zo mag je eieren van kieviten rapen, onder bepaalde voorwaarden, van 1 februari tot en met 12 april (in Friesland een week langer). Zeven soorten zangvogels (vink, sijs, putter, groenling, geelgors, merel en kneu) mogen vrij worden gehouden (handel, vangst en ook het vervoeren zijn echter niet toegestaan). Opgezette beschermde vogels mag je kopen en bezitten als er een metalen merkteken van een z.g. erkend preparateur (houder van een Vogelvergunning B-1) aan zit. Zo zijn er nog enkele uitzonderingen.

Vergunningen

Daarnaast kunnen er vergunningen worden verleend voor het verrichten van een of meer van de bij de Vogelwet 1936 verboden handelingen. Nog niet genoemd is de Vogelvergunning C voor het doden van onbeschermde vogels en de Vogelvergunning B-1 voor het opzetten van beschermde vogels. Voor het vervoeren van dode beschermde vogels naar een erkende preparateur is een Vogelvergunning C-2 vereist (die elke bevoegde opsporingsambtenaar kan afgeven). Er kunnen ook vergunningen verleend worden voor het rapen van meeuwenieren (gebeurt alleen nog voor eieren van kok- en zilvermeeuw), de z.g. Vogelvergunningen E. Een belangrijke vergunning is de Vogelvergunning F, die verleend kan worden op grond van artikel 21 van de wet, „in het belang van den vogelstand, de opvoeding of de wetenschap". Vogelvergunningen F worden o.m. verleend voor het vangen van beschermde vogels voor het ringonderzoek, voor het houden van beschermde vogels in dierentuinen, voor het houden van zieke of gewonde beschermde vogels, of voor het vangen of doden van beschermde vogels in verband met wetenschappelijk onderzoek. Indien beschermde vogels schade of overlast bezorgen, kan een Vogelvergunning H worden verleend.

Ik wil het bij dit korte overzicht laten. Vragen over de Vogelwet 1936 en de uitvoering daarvan kunt u zenden aan het onderstaande adres. Overigens kunt u daar ook alle inlichtingen over de Vogelwet 1936 krijgen.

- A. J. Binsbergen, inspecteur-vogelbescherming, Ministerie van Cultuur, Recreatie en Maatschappelijk Werk, Afdeling Fauna en Flora, Steenvoordelaan 370, Rijswijk Z.H., tel. 070 - 90 17 10.

LITTERATUUR:

„Vogelwet 1936", bewerkt door C. J. S. Ruiter, vijfde druk, N.V. Uitgeversmaatschappij W. E. J. Tjeenk Willink, Zwolle, 1971, f 7,50.